

קסר

מדינת ישראל, משרד הבריאות

חוזר המנהל הכללי

מס' 95 / 93 תאריך יג' בטבת תשנ"ד (27.12.93)

פיקוח על השימוש בסמים מסוכנים בבתי החולים - נוהל

נושא:

בהמשך לחוזרי שירותי אשפוז מס' 96/78 מיום 13.9.78 ומס' 61/89 מיום 6.6.89 הננו מעבירים בזאת לידיעתכם נוהל בנושא שבנדון.

בברכה,

פרופ' מ.שני

העתק: שר הבריאות
המשנה הרפואי למנהל הכללי
מנהל שירותי אשפוז
היועץ המשפטי
מנהלת אגף הרוקחות
ראש שירותי בריאות הנפש
מנהל האגף למחלות ממושכות וזיקנה

21027

נוהל פיקוח על השימוש בסמים מסוכנים בבתי חולים

1. מנהל בית החולים יסמיך את מנהל בית המרקחת של בית החולים לקבוע לכל מחלקה את מלאי הסמים בהתאם לצרכי המחלקה ובכמות שתספיק לפחות לשבוע ימים.
2. מנהל בית המרקחת בבית החולים אחראי לניהול מלאי הסמים בבית המרקחת, בכפוף ל"תקנות הסמים המסוכנים" (בתי חולים) תשל"ח - 1978.
3. מנהל בית המרקחת או רוקח מטעמו ימלא את הזמנת התרופות של סמים מסוכנים למחלקות בית החולים בכפוף לתקנות, דלעיל.
4. האחראיות למלאי הסמים במחלקות האישפוז הינה על האחות האחראית של המחלקה.
5. האחות האחראית במחלקה או אחות שמונתה על ידה לצורך זה תבצע מתן הסמים לחולים במחלקה, ע"פ הוראת הרופא וחתימתו בלבד.
6. הנפקת הסמים המסוכנים למחלקות בית החולים תעשה בבית המרקחת בלבד. האחות האחראית במחלקה או אחות שמונתה על ידה יאשרו בחתימת ידם קבלת הסמים המסוכנים לשימוש במחלקה.
7. כל טופס הזמנה לסמים חייב לשאת חתימת יד וחתימתו של הרופא המזמין את התרופה בנוסף למרשם נפרד לסמים בהתאם לדרישת התקנות.
8. יש להעביר לבית המרקחת דוגמאות חתימת יד של כל רופאי בית החולים המורשים למתן סמים מסוכנים וכן דוגמת החותמת של רופאים אלה.
9. בכל העברת משמרת במחלקה חייבת להערך ביקורת מלאה על מלאי הסמים המסוכנים במחלקה על ידי האחות אחראית המשמרת.
10. הרופא יאשר בחתימת ידו מתן הסמים לחולה.
11. על האחות האחראית במחלקה להודיע על כל אבדן, שבר או חוסר של סם מסוכן למנהל המחלקה, למנהל בית המרקחת ולאחות הראשית. על מנהל המחלקה להודיע על הארוע למנהל בית החולים.
12. במידה וניתנו כמויות חלקיות של אמפולה המכילה סם מסוכן, יש לציין את הכמות שנתנה בגליון החולה. את יתרת האמפולה יש להחזיר לבית המרקחת לצורך השמדת הסם בהתאם לתקנות.
13. בחדרי הניתוח ניתן לחלק לרופאים המרדימים את הסמים המסוכנים לצרכי עבודתם השוטפת מהכמות הכללית שנתנת למחלקה וזאת, לאחר שהרופאים המרדימים יאשרו בחתימת ידם קבלת הסם וכמותו. הרופאים המרדימים שיקבלו את הסם יהיו אחראים על המלאי שבידם וכן ידאגו למלוי טופס מתן הסמים כמקובל בתקנות ויעבירו הטפסים לבית המרקחת כתנאי לקבלת כמות סמים נוספת.
14. הפיקוח על מלאי הסמים המסוכנים בבית המרקחת יעשה על ידי הרוקח המחוזי. הרוקח המחוזי ידווח לאגף הרוקחות ולמנהל בית החולים על כל לקוי בניהול המלאי, חריגה בצריכה, חוסרים וכיוצא באלה.
15. הפיקוח במחלקות בית החולים - הפיקוח על קיום נוהל תקין של מתן הסמים המסוכנים במחלקות בית החולים יעשה על ידי אחות שמונתה על ידי מנהלת שרותי הסיעוד של בית החולים.

16. האחות האחראית במחלקה תבצע פעמיים בשבוע בדיקת התאמה בין הנתונים שנרשמו בדף הנרקוטיקה לבין גליונות החולים. במסגרת בדיקה זו תבדוק האחות האחראית שמות החולים, כמויות, מינון, ומועד מתן התרופה. בתום הבדיקה תאשר האחות האחראית בחתימתה בגליון הנרקוטיקה את הבדיקה. (חוזר ש.א. מס' 61/89)
17. למותר לציין, כי האחראיות לקיום כל התקנות והנהלים בכל הקשור לסמים מסוכנים בבית החולים הינה של מנהל בית החולים. על מנהל בית החולים לדאוג לקביעת נהלי עבודה בהתאם לתקנות ולנהלים אלה.

הואילו להביא תוכן חוזר זה על נספחו לידיעת כל הנוגעים במוסדכם ולוודא כי יפעלו בהתאם.

לוט: חוזר ש.א. מס' 96/78
חוזר ש.א. מס' 61/89

שרותי אשפוז

חוזר מס' 61/89

ירושלים, ג' בסיון התשמ"ט
6 ביוני 1989

אל: כל מנהלי בתי החולים _____

חנדון: פקוח על השימוש בסמים מסוכנים בבתי החולים

בעקבות גניבות והעלמות סמים ממחלקות בתי-החולים ובמסגרת מאמצינו לחגביר את הפקוח על השימוש בסמים, אנו מבקשים לפעול בדלקמן:

א. לוודא כי יש הקפדה מלאה על ביצוע תקנות הסמים מסוכנים מיום 13.7.78 (חוזרנו מ-13.9.1978) המצ"ב, ע"י הסגל הרפואי, הסייעודי ועובדי בית המרקחת.

ב. ביצוע בדיקות התאמה מדגמיות בצורה הבאה:

מנהלת שירותי הסייעוד תורה לאחות האחראית בכל מחלקה לערוך לפחות פעמיים בשבוע בדיקות התאמה בין הנתונים שנרשמו בדף הנרקוטיקה לבין גליונות החולים. הנתונים תרלוונטים שיש לבדוק הם: שמות החולים, כמויות, מינון ומועדי מתן התרופה.

- בתום הבדיקה תאשר האחיות האחראית בהתייחס בגליון הנרקוטיקה (ליד שמות החולים) את הבדיקה.

- בכל מקרה של אי התאמה יש לדווח מיד לממונים.

אבקשם לתביא תוכן חוזרנו זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם ולוודא כי יפעלו בהתאם.

בכבוד רב,

ד"ר משה משיח
ראש שירותי אשפוז

העתק: למנהל הכללי

ליועץ המשפטי

סמנכ"ל וראש הטיבת הרפואה, מרכז קופ"ח הכללית, ת"א

מנכ"ל הסתדרות מדיצינית חדסה, ירושלים

אגף חרוקחות

אגף הסייעוד

קצין בסחון

הממונה על רישוי מרפאות ומוסדות חוץ

מפקחת ארצית בשירותי אשפוז

צו/מע/5450

מדינת ישראל · משרד הבריאות

ת"ד מס' 96/78

שירותי אשפוז

י"ב באלול תשל"ח
13 בספטמבר 1978

תיק מס' 15/8/78

אל: כל מנהלי בתי-החולים בארץ

הנדון: תקנות הסמים המסוכנים (בתי-חולים), תשל"ח-1978

הננו מוצאים לנכון להזכירכם את התקנות הנ"ל, אשר פורסמו בקובץ התקנות מס' 3869, מיום 13.7.78 ונכנסו לתוקפן ביום 12.9.78.

תקנות אלו באו במקום התקנות באותו שם משנת 1973 והתיקונים שנעשו בהן.

ב-26.7.78 הוצא חוזר בנדון על-ידי אגף הרוקחות של משרדנו ישירות למנהלי בתי-המרקחת של בתי-החולים.

לנוחוחכם מצ"ב תדפיס מהתקנות האמורות, בהן מפורטות ההוראות לביצוע, כולל הספטים שיש להשתמש בהם לשם רישום תנועת הסמים, הזמנתם וכו'.

הנכם מחבקשים לוודא אם אכן ישנה במוסדכם הקפדה מלאה על ביצוע ההוראות ע"י הסגל הרפואי, הסיעודי ועובדי בית-המרקחת, כנדרש וכמחייב מהתקנות, על כל המשתמע מכך.

בכ"כ ה.

ד"ר י. ויסטורט
ראש שירותי אשפוז מפועל

העחק: ללשכת השר
למנהל הכללי
ליועץ המשפטי, כאן
לאגף הרוקחות

בס/שג

פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג—1973

תקנות בדבר פיקוח על השימוש בסמים מסוכנים במחלקות של בתי חולים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 39 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג—1973, ולפי סעיף 33 לפקודת בריאות העם, 1940, שנטלתי לעצמי על פי הסעיף 32 לחוק-יסוד: הממשלה, אני מחקין תקנות אלה:

סימן א': הוראות כלליות

1. הוראות תקנות אלה לא יחולו על סמים מסוכנים הנקובים בסימנים ג' ו-ד' של חלק ב' לתוספת לפקודה, למעט הסמים הנקובים בסרטים 4 ו-5 לסימן ג' (פנטובארביטאל Pentobarbitalum וסקובארביטאל Secobarbitalum), ובפרט 6 לסימן ד' (מתקואלון Metaqualonium).
2. המלאי של הסמים המסוכנים (להלן — סמים) שבמחלקה של בית-חולים יישמר בארון נעול, ולא יוחזק באותו ארון דבר זולת הסמים והכלים והמסמכים הדרושים בקשר עם; המפתח לארון יימצא בידי האחיות האחראיות על המשמרת במחלקה.
3. המנהל הרפואי של בית החולים (להלן — המנהל) יקבע לכל מחלקה את מלאי הסמים שיש להחזיק במחלקה; המלאי לא יעלה על הצריכה השבועית; המנהל רשאי להסמך לענין זה רוקח או רופא.
4. (א) האחראיות על מלאי הסמים במחלקה חתיה בידי האחיות האחראיות באותה מחלקה (להלן — האחראיות).
(ב) האחראיות תבדוק פעם אחת ביממה את מלאי הסמים ותשווה את המלאי הקבוע לרשום בטופס לפי תקנה 7, ובבית חולים שאין בו בית מרקחת לפי תקנה 17, הכל לפי הענין, ותאשר את ממצאיה בחתימת ידה.
(ג) נתגלתה אי התאמה בין מלאי הסמים לבין הרשום, תודיע האחראית על כך מיד למנהל או למי שהסמיכו וכן למנהל בית המרקחת.
(ד) על אי התאמה כאמור יודיע המנהל או מי שהסמיכו לרוקח הכרחי בהקדם.
5. (א) אחות הנותנת סם לחולה תרשום את מהן הסם על טופס רישום לפי תקנה 10 או בפנקס טפסי רישום סמים לפי תקנה 17 לפי הענין.
(ב) הרופא האחראי על המחלקה יבדוק מתן הסמים לחולים שבמחלקה, ולא יאוחר מ-48 שעות לאחר מתן הסמים יחתום על גבי טופס רישום הסמים או בפנקס טפסי רישום הסמים כאמור בתקנה 17.

תחולה

שמירת מלאי

מלאי מחלקות

אחראיות על
מלאי הסמים

רישום מתן
סמים לחולים

1 דיני נדונת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 326.
2 ד"ר 140, חו"פ 1, עמ' 193.
3 ס"ח תשכ"ג, עמ' 226.

6. כל רישום, מרשם והזמנה לפי תקנות אלה וכל תיקן בהם ייעשו בדיו או באופן אחר שאינו ניתן למחיקה, ולא ייעשו כל מחיקה, טשטוש או שינוי בהם; כל תיקן בהם ייעשה בדרך רישום הערה בצדו העמוד או בשוליו, בציון תאריך התיקן ובחתימת המתקן.

סימן ב': בית חולים שיש בו בית מרקחת

7. (א) בבית חולים שיש בו בית מרקחת יזמינו המחלקות סמים אך ורק מבית המרקחת של בית החולים.

(ב) ההזמנה תיעשה במילוי טופס הזמנה ובצירוף מרשם הרופא, שניהם חתומים ביד הרופא המזמין.

(ג) דוגמת חתימתו של כל רופא הרשאי לרשום סמים בבית החולים תימצא בבית המרקחת יחד עם מספר רשיונו, ולא יספק הרוקח סם אלא אם ההזמנה והמרשם ערוכים וחתומים בהתאם לתקנות אלה ואין לרוקח סיבה לחשוש שהחתימות עליהם אינן אמיתיות.

8. (א) טפסי הזמנה יהיו לפי טופס א' בתוספת; הם יהיו ערוכים בפנקס כשכל טופס כולל שני דפים בצבעים שונים, דף המקור ניתן לתלישה ודף ההעתק כולו כרוך בפנקס; הטפסים ישאו מספרים שוטפים, וכל זוג דפים של טופס — מספר אחר.

(ב) לכל מחלקה יהיה פנקס הזמנות לשימושה בלבד.

(ג) בטופס יצויינו פרטים אלה:

(1) המחלקה המזמינה;

(2) הסם ומספר הרשיון של הרופא המזמין;

(3) שם הסם הכוזבן והכמות הנדרשת;

(4) האריך ההזמנה.

9. (א) על כל סם יירשם מרשם נפרד.

(ב) במרשם יצויינו הפרטים הבנויים בתקנה 8(ג).

10. לפני הספקת סמים למחלקות יכין הרוקח טופס רישום סמים לפי טופס ב' שבתוספת; לכל סם יוכן טופס נפרד הנרשם מספר, ואיתו מספר יירשם על הווית הסם המסופק למחלקה.

11. (א) בבית המרקחת יוחזקו לכל מחלקה בנפרד, פנקסים לבקורת על טופסי רישום הסמים שלפיהם סיפקו סמים למחלקות; פנקס כאמור יהיה לפי טופס ג' שבתוספת.

(ב) לפני הספקת סמים למחלקה ירשום מנהל בית המרקחת, או רוקח שהוא הסניד לכך, בפנקס הביקורת את מספר של טופס רישום הסמים ואת שם הסם המסופק.

12. האחיות האחראיות על הכנת במחלקה תאשר בחתימתה על טופס ההזמנה את קבלת הסם הכוזבן.

13. כשאוכל הבילוי של סם שסופק למחלקה יוחזר טופס רישום הסמים לבית המרקחת, והרוקח ירשום את האריך ההחזרה על הטופס ובפנקס הביקורת.

14. אחרי קבלת טופס רישום הסמים לפי תקנה 13 יבדוק הרוקח אם הטופס נתמלא בכליותו כדרכו, ורשאי הוא לבדוק אותו כנגד מלאי הסמים במחלקה.

סימן ג' : בית חולים שאין בו בית מרקחת

15. בבית חולים שאין בו בית מרקחת יוזמנו סמים אצל בית מרקחת בהזמנה בהתאם לתקנה 8. על ידי מנהל בית החולים או רופא שהוא הסמיך לנהל רישום מרכזי של סמים בבית החולים לפי תקנה 17(ב).

הזמנת סמים

16. (א) הרוקח המספק את הסמים יערוך תעודת משלוח עם שני העתקי פחם; התעודה תכלול פרטים אלה:

תעודת משלוח

- (1) שמו ומענו של בית החולים המזמין את הסמים;
- (2) השם ומספר הרשיון של הרופא שחתם על ההזמנה;
- (3) שמות הסמים המסופקים וכמויותיהם;
- (4) תאריך הספקת הסמים;
- (5) השם והמען של בית המרקחת ושם הרוקח.

(ב) הרוקח המספק את הסמים יחתום על תעודת המשלוח. בתוספת החותמת של בית המרקחת; הוא יצרף למשלוח את התעודה ואת ההעתק הראשון וישמור את ההעתק השני.

(ג) בשעת קבלת המשלוח בבית החולים יחתום מנהל בית החולים, או מי שהוא הסמיך לנהל רישום מרכזי של סמים בבית החולים לפי תקנה 17(ב), על תעודת המשלוח ועל ההעתק, ויחזיר את ההעתק לבית המרקחת.

17. (א) בבית חולים שיש בו מחלקה אחת תנהל האחות האחראית על המשמרת במחלקה פנקס של טפסי רישום סמים לפי טופס ב' שבתוספת; דפי הפנקס יהיו כרוכים בו שלא לתלישה וישאו מספרים חותמת של לשכת הבריאות המחוזית; הדף הראשון ישא חתימת הרוקח המחוזי.

רישום סמים
בבית החולים

(ב) בבית חולים שיש בו יותר ממחלקה אחת יתנהל פנקס נפרד בכל מחלקה. כאמור בתקנת משנה (א); בנוסף לפנקס כאמור ינהל המנהל של בית החולים או מי שהוא הסמיך לנהל רישום מרכזי של סמים בבית החולים, פנקס מרכזי לפי טופס ד' שבתוספת.

(ג) בבית חולים כאמור בסעיף 32(2) לפקודת הרוקחים, ינהל את הרישום המרכזי האמור בתקנת-משנה (ב) האדם המועסק לפי סעיף 32(2) לאותה פקודה.

סימן ד' : הוראות שונות

18. תקנות הסמים המסוכנים, 1936, יחולו בבתי חולים ומידה שלא נאמר אחרת בתקנות אלה.

החלת תקנות
הסמים המסוכנים,
1936

19. תחילתן של תקנות אלה ששים יום לאחר פרסומן ברשומות.

תחילה

20. תקנות הסמים המסוכנים (בתי חולים), תשל"ד—1973, — בטלות.

ביטול

21. לתקנות אלה ייקרא 'תקנות הסמים המסוכנים (בתי חולים), תשל"ח—1978'.

הסמ

4 חוקי אי, כרך ב', סדר ק"ו, עמ' 1102; ס"ח תשל"א, עמ' 69.
5 ע"ר 1936, חו"ב 2, עמ' 1007; ק"ת תשל"ב, עמ' 611.
6 ק"ת תשל"ד, עמ' 380.

תוספת

טופס א'

(חקנה 8)

בית חולים.....

בית מרקחת.....

תאריך.....

הזמנה מס'.....

מחלקה..... ביתן מס'.....

התרופה	יחידה	כמות שהוזמנה	כמות שסופקה	טופס רישום טביוס מסוכנים מס'

חתימת הרופא.....

מס' הרישוי.....

חתימת האחיות.....

חתימת הרוקח.....

טופס ב'

(חקנה 10)

בית מרקחת.....

בית חולים.....

טופס רישום טביוס מסוכנים מס'.....

שם עזרה וכמות של הסם המסוכן.....

ביתן — מחלקה.....

ג ת ק ב ל		
תאריך	מס' התעודה של הספק	כמות

תאריך בדיקת המלאי	חתימת האחיות במחלקה	חתימת האחיות גזנת התרופה	חתימת הרופא של המחלקה	יתרה	הכמות שנתנה ב-g.mg	שם ההולה	שעה	תאריך

טופס ג'
(תקנה 11)

הצמוד הראשון בתוך הפנקס

בית חולים.....
המחלקה.....
המלאי הקבוע של סמים מסוכנים במחלקה.....

מס' סידורי	שם וסוג של הסם המסוכן	הריכוז או החוזק	הכמות	הערות
1	2	3	4	

עמודים פנימיים : בפנקס

בית חולים.....
המחלקה.....

מס' סידורי	תאריך מסירה	מס' הדף בפנקס ההזמנות	כמות	שם וסוג של הסם המסוכן	חתימת הרוקח	תאריך החזרת הסוס	חתימת הבקבל

טופס ד'
(תקנה 17(ב))

טופס של פנקס הכמים המסוכנים

בית חולים / בית מרקחת.....
המחלקה.....

קבלות שם הסם	הוצאות שם הסם
הכספר הסידורי	הכספר הסידורי
תאריך הקבלה	תאריך ההוצאה
הסם והמזן של האדם, המוסר או השירכה שבהם נתקבל הסם	הסם והמזן של האדם או השירכה שהסם שומק ליהם
באיזו צורה נתקבל	באיזו צורה הוצא
הכמות	הכמות
הכמות במונחים של הסם	הכמות במונחים של הסם

אליעזר שוסטק
שר הכריאות

ד' בסיון תשל"ח (13 ביוני 1978)
(חב 573-3)